

DIREKTIVER

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2008/56/EF

af 17. juni 2008

om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger
(havstrategirammedirektivet)

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION
HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske
Fællesskab, særlig artikel 175, stk. 1,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske
og Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget ⁽²⁾,

efter proceduren i traktatens artikel 251 ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Havområder, der hører under EU-medlemsstaternes over-
højhed eller jurisdiktion, omfatter havområder i Mittel-
havet, Østersøen, Sortehavet og det nordøstlige Atlan-
terhav, herunder havområderne omkring Azorerne,
Madeira og De Kanariske Øer.

(2) Det er klart, at der ofte er for store belastninger af
havenes naturressourcer og for stort pres på havets
økologiske ydelser, og at Fællesskabet må reducere sin
påvirkning af havene, uanset hvor virkningerne heraf
viser sig.

(3) Havmiljøet er en værdifuld arv, der som sådan må
beskyttes, bevares og, hvor det er muligt, genoprettes
med det endemål at opretholde biodiversiteten og tilve-
jebringe mangfoldige og dynamiske oceaner og have, der
er rene, sunde og produktive. I den forbindelse bør dette
direktiv bl.a. fremme integrationen af miljøhensyn i samtlige
relevante politikområder og udgøre den miljøpoli-
tiske søjle i EU's fremtidige havpolitik.

(4) I tråd med Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr.
1600/2002/EF af 22. juli 2002 om fastlæggelse af Fælles-
skabets sjette miljøhandlingsprogram ⁽⁴⁾ er der blevet
opstillet en tematiske strategi til beskyttelse og bevaring
af havmiljøet, idet det generelle mål er at fremme en
bæredygtig udnyttelse af havet og bevare de marine
økosystemer.

(5) Udviklingen og gennemførelsen af den tematiske strategi
bør sigte mod at bevare de marine økosystemer. Denne
tilgang bør omfatte beskyttede områder og bør omfatte
alle menneskelige aktiviteter, som påvirker havmiljøet.

(6) Etableringen af beskyttede havområder, herunder
områder, der allerede er eller skal udpeges i henhold til
Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring
af naturtyper samt vilde dyr og planter ⁽⁵⁾ (i det følgende
benævnt »habitatdirektivet«), Rådets direktiv 79/409/EØF
af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle ⁽⁶⁾ (i det
følgende benævnt »fugledirektivet«) samt internationale
og regionale aftaler, som Det Europæiske Fællesskab
eller berørte medlemsstater har indgået, udgør et vigtigt
bidrag til opnåelsen af en god miljøtilstand i henhold til
dette direktiv.

⁽¹⁾ EUT C 185 af 18.8.2006, s. 20.

⁽²⁾ EUT C 206 af 29.8.2006, s. 5.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 14.11.2006, (EUT C 314 E af
21.12.2006, s. 86), Rådets fælles holdning af 23.7.2007 (EUT C
242 E af 16.10.2007, s. 11) og Europa-Parlamentets holdning af
11.12.2007 (endnu ikke offentliggjort i EUT). Rådets afgørelse af
14.5.2008.

⁽⁴⁾ EFT L 242 af 10.9.2002, s. 1.

⁽⁵⁾ EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7. Senest ændret ved direktiv
2006/105/EF (EUT L 363 af 20.12.2006, s. 368).

⁽⁶⁾ EFT L 103 af 25.4.1979, s. 1. Senest ændret ved direktiv
2006/105/EF.

- (7) Etableringen af sådanne beskyttede områder i henhold til dette direktiv vil være et vigtigt skridt i retning af opfyldelsen af de forpligtelser, der blev indgået på verdens-topmødet om bæredygtig udvikling og i konventionen om den biologiske mangfoldighed, der blev godkendt ved Rådets afgørelse 93/626/EØF⁽¹⁾, og vil bidrage til skabelsen af sammenhængende og repræsentative net af sådanne områder.
- (8) Der skal anvendes en økosystembaseret tilgang til forvaltningen af menneskelige aktiviteter, samtidig med at en bæredygtig udnyttelse af havets goder og ydelser skal muliggøres, og der bør i den forbindelse lægges vægt på at opnå eller opretholde en god miljøtilstand i Fællesskabets havmiljø, på at fortsætte med at beskytte og bevare havmiljøet samt på at forhindre yderligere forringelser.
- (9) For at disse målsætninger kan opfyldes, er der behov for en gennemskuelig og sammenhængende lovramme. Denne ramme bør bidrage til at skabe sammenhæng mellem de forskellige politikker og fremme integreringen af miljøhensyn i andre politikker som f.eks. den fælles fiskeripolitik, den fælles landbrugs politik og andre relevante fællesskabs politikker. Lovrammen bør danne grundlag for indsatsen og gøre det muligt at koordinere denne samt bringe den i overensstemmelse med og integrere den på passende vis i den indsats, der gøres i henhold til anden fællesskabslovgivning og internationale aftaler.
- (10) De uensartede vilkår, problemer og behov i de forskellige havregioner eller havsubregioner, som udgør Fællesskabets havmiljø, stiller krav om forskellige og specifikke løsninger. Der bør tages hensyn til denne diversitet på alle stadier af udarbejdelsen af havstrategier, men især under forberedelsen, planlægningen og gennemførelsen af foranstaltninger for at opnå en god miljøtilstand i Fællesskabets havmiljø i de enkelte havregioner og subregioner.
- (11) Hver medlemsstat bør derfor for sine egne havområder opstille en havstrategi, som på én gang er specifik for dens egne havområder og samtidig afspejler de overordnede perspektiver for den pågældende havregion eller subregion. Havstrategier bør munde ud i gennemførelsen af indsatsprogrammer, der er udformet med henblik på at opnå eller opretholde en god miljøtilstand. Det bør imidlertid ikke kræves af medlemsstaterne, at de tager specifikke skridt, hvis der ikke er nogen væsentlig risiko for havmiljøet, eller hvis omkostningerne ikke ville stå i et rimeligt forhold til risikoen for havmiljøet, forudsat at enhver beslutning om at undlade at træffe foranstaltninger er behørigt begrundet.
- (12) Kystvande, inklusive havbund og undergrund, er en integreret del af havmiljøet og bør som sådan også være omfattet af dette direktiv, for så vidt som de særlige miljømæssige aspekter af havmiljøet ikke allerede er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger⁽²⁾ eller anden fællesskabslovgivning, således at komplementariteten sikres, samtidig med at unødige overlapninger undgås.
- (13) Da havmiljøet i sagens natur er grænseoverskridende, bør medlemsstaterne samarbejde for at sikre en koordineret udarbejdelse af havstrategier for hver havregion eller subregion. Havregioner eller subregioner deles såvel med andre medlemsstater som med tredjelande, og medlemsstaterne bør derfor bestræbe sig mest muligt på at sikre tæt koordinering med alle de berørte medlemsstater og tredjelande. Når det er praktisk muligt og hensigtsmæssigt, bør denne koordinering sikres ved hjælp af de eksisterende institutionelle strukturer i havregionerne eller subregionerne, især de regionale havkonventioner.
- (14) Medlemsstater, der grænser op til den samme havregion eller subregion, der er omfattet af dette direktiv, og hvor havets tilstand er så kritisk, at der er behov for øjeblikkelig handling, bør bestræbe sig på at blive enige om en handlingsplan, der indebærer hurtigere iværksættelse af indsatsprogrammerne. I disse tilfælde bør Kommissionen opfordres til at overveje at bistå medlemsstaterne med tiltag, der understøtter deres forstærkede indsats for at forbedre havmiljøet ved at gøre den pågældende region til et pilotprojekt.
- (15) Ikke alle medlemsstaterne har havområder som defineret i dette direktiv, og virkningerne af de bestemmelser i dette direktiv, som udelukkende vedrører de medlemsstater, der har havområder, bør derfor begrænses til disse medlemsstater.
- (16) Eftersom en indsats på internationalt plan er nødvendig for at opnå samarbejde og koordinering, bør dette direktiv skabe endnu større sammenhæng mellem Fællesskabets og dets medlemsstaters bidrag inden for internationale aftaler.

⁽¹⁾ EFT L 309 af 13.12.1993, s. 1.

⁽²⁾ EFT L 327 af 22.12.2000, s. 1. Senest ændret ved direktiv 2008/32/EF (EUT L 81 af 20.3.2008, s. 60).

- (17) Fællesskabet og dets medlemsstater er parter i De Forenede Nationers (FN) havretskonvention (UNCLOS), der er godkendt ved Rådets afgørelse 98/392/EF af 23. marts 1998 om Det Europæiske Fællesskabs indgåelse af UNCLOS og af aftalen af 28. juli 1994 vedrørende anvendelsen af kapitel XI i denne konvention⁽¹⁾. Der bør derfor i dette direktiv fuldt ud tages hensyn til de forpligtelser, der påhviler Fællesskabet og dets medlemsstater i henhold til disse aftaler. Ud over bestemmelser om parternes havområder indeholder UNCLOS generelle forpligtelser til at sikre, at aktiviteter under en parts jurisdiktion eller kontrol ikke påfører skade uden for dennes havområder, og at der hverken direkte eller indirekte overføres skade eller fare fra et område til et andet, eller at en type af forurening omdannes til en anden.
- (18) Dette direktiv bør også støtte den markante holdning, som Fællesskabet har indtaget i forbindelse med konventionen om den biologiske mangfoldighed, angående standsning af nedgangen i den biologiske diversitet, bevaring og bæredygtig udnyttelse af havets biodiversitet og oprettelse af et globalt net af beskyttede havområder senest i 2012. Derudover bør direktivet bidrage til at opfylde de mål, der blev opstillet på den syvende konference mellem parterne i konventionen om den biologiske mangfoldighed, som vedtog et omfattende arbejdsprogram for biologisk mangfoldighed i hav- og kystområder med en række mål og aktiviteter, der tilsigter at standse nedgangen i den biologiske diversitet på nationalt, regionalt og globalt niveau og sikre de marine økosystemers kapacitet til at danne grundlag for tilvejebringelse af goder og serviceydelser, og endvidere et arbejdsprogram for beskyttede områder med det formål at oprette og opretholde økologisk repræsentative systemer af beskyttede havområder inden 2012. Medlemsstaternes forpligtelse til at udpege Natura 2000-områder under fugledirektivet og habitatdirektivet vil udgøre et vigtigt bidrag til denne proces.
- (19) Dette direktiv bør bidrage til at opfylde Fællesskabets og medlemsstaternes forpligtelser og væsentlige tilsagn i henhold til flere andre relevante internationale aftaler om beskyttelse af havmiljøet mod forurening. Det gælder konventionen om beskyttelse af havmiljøet i Østersøområdet, godkendt ved Rådets afgørelse 94/157/EF⁽²⁾, konventionen om beskyttelse af havmiljøet i det nordøstlige Atlanterhav, godkendt ved Rådets afgørelse 98/249/EF⁽³⁾, det nye bilag V hertil om beskyttelse og bevaring af det maritime områdes økosystemer og biologiske mangfoldighed samt det hertil knyttede tillæg 3, godkendt ved Rådets afgørelse 2000/340/EØF⁽⁴⁾,
- konventionen om beskyttelse af Middelhavets havmiljø og kystområder, godkendt ved Rådets afgørelse 77/585/EØF⁽⁵⁾ og ændringerne hertil fra 1995, godkendt ved Rådets afgørelse 1999/802/EF⁽⁶⁾ samt protokollen hertil om beskyttelse af Middelhavet mod landbaseret forurening, godkendt ved Rådets afgørelse 83/101/EØF⁽⁷⁾ og ændringerne hertil fra 1996, godkendt ved Rådets afgørelse 1999/801/EF⁽⁸⁾. Dette direktiv bør også bidrage til at opfylde medlemsstaternes forpligtelser i henhold til konventionen om beskyttelse af Sortehavet mod forurening, i henhold til hvilken de har afgivet vigtige tilsagn om beskyttelse af havmiljøet mod forurening; Fællesskabet er endnu ikke part i denne konvention, men har observatørstatus.
- (20) Tredjelande med fælles havområder i den samme havregion eller subregion som en medlemsstat, bør opfordres til at deltage i den proces, som er fastlagt i dette direktiv, og derved gøre det lettere at opnå god en miljøtilstand i den pågældende havregion eller subregion.
- (21) Det er af afgørende betydning for opfyldelsen af dette direktivs målsætninger at sikre integreringen af bevarelses mål, forvaltningsforanstaltninger og overvågnings og evalueringsaktiviteter for geografiske beskyttelsesforanstaltninger såsom særlige bevaringsområder, særligt beskyttede områder og beskyttede havområder.
- (22) Der bør ligeledes tages hensyn til biodiversitet og muligheden for havforskning i dybhavsmiljøer.
- (23) Eftersom de indsatsprogrammer, der gennemføres i henhold til havstrategierne, kun vil være effektive, hvis de udformes på grundlag af et godt kendskab til havmiljøets tilstand i et givet område, og hvis de for hver medlemsstats vedkommende tilpasses det pågældende havområdes behov så godt som muligt under hensyn til den pågældende havregions eller subregions overordnede perspektiv, er det nødvendigt, at der på nationalt niveau skabes en egnet ramme for vedtagelse af politiske beslutninger på et velinformeret grundlag, som også omfatter havforsknings- og overvågningsaktiviteter. På fællesskabsplan bør der til stadighed sikres støtte til tilhørende forskning i forsknings- og udviklingspolitikkerne. Anerkendelsen af havspørgsmål i syvende rammeprogram for forskning og udvikling er et vigtigt skridt i denne retning.

(1) EFT L 179 af 23.6.1998, s. 1.

(2) EFT L 73 af 16.3.1994, s. 19.

(3) EFT L 104 af 3.4.1998, s. 1.

(4) EFT L 118 af 19.5.2000, s. 44.

(5) EFT L 240 af 19.9.1977, s. 1.

(6) EFT L 322 af 14.12.1999, s. 32.

(7) EFT L 67 af 12.3.1983, s. 1.

(8) EFT L 322 af 14.12.1999, s. 18.

- (24) Som et første skridt i forberedelsen af indsatsprogrammer bør medlemsstater inden for en havregion eller subregion foretage en analyse af deres havområders egenskaber eller karakteristika og af de belastninger og påvirkninger, de udsættes for, identificere de fremherskende belastninger og påvirkninger af disse vandområder og foretage en økonomisk og social analyse af deres udnyttelse samt af omkostningerne ved en forringelse af havmiljøet. De kan anvende vurderinger, der allerede er foretaget i forbindelse med regionale havkonventioner, som grundlag for deres analyser.
- (25) På grundlag af sådanne analyser bør medlemsstaterne dernæst fastlægge, hvad der kendetegner en god miljøtilstand i deres havområder. Derfor er det hensigtsmæssigt at fastsætte bestemmelser om udvikling af kriterier og metodiske standarder for at sikre overensstemmelse og gøre det muligt at foretage sammenligninger mellem havregioner eller subregioner med det formål at fastslå, i hvilket omfang der opnås en god miljøtilstand. Disse kriterier og metodiske standarder bør udvikles under inddragelse af alle de berørte parter.
- (26) Det næste skridt i bestræbelserne på at opnå en god miljøtilstand bør være at fastlægge miljømål og overvågningsprogrammer, der skal vurderes løbende, så havområdernes tilstand kan evalueres regelmæssigt.
- (27) Medlemsstaterne bør herefter fastlægge og gennemføre indsatsprogrammer, der er udformet med henblik på at opnå eller opretholde en god miljøtilstand i de pågældende havområder under hensyn til gældende fællesskabskrav og internationale krav samt den pågældende havregions eller subregions behov. Indsatsen bør udformes på grundlag af forsigtighedsprincippet og principperne om, at der skal gøres en forebyggende indsats, at miljøskader fortrinsvis bør afhjælpes ved kilden, og at forurenere bør betale.
- (28) Af hensyn til den nødvendige målretning er det hensigtsmæssigt, at medlemsstaterne tager ovennævnte skridt. For at sikre, at indsatsen bliver sammenhængende i Fællesskabet som helhed og i relation til forpligtelserne på internationalt niveau er det afgørende, at medlemsstaterne giver Kommissionen meddelelse om de skridt, de tager, så den kan vurdere sammenhængen i indsatsen i den pågældende havregion eller subregion og i relevant omfang give vejledning om mulige nødvendige ændringer.
- (29) Medlemsstaterne bør træffe de nødvendige foranstaltninger for at opnå eller opretholde en god miljøtilstand i havmiljøet. Det bør imidlertid erkendes, at det måske ikke i alle havområder vil være muligt at opnå eller opretholde en i enhver henseende god miljøtilstand senest i 2020. Ud fra et retfærdigheds- og gennemførlighedssynspunkt bør der derfor tages højde for tilfælde, hvor det vil være umuligt for en medlemsstat at opfylde det ambitionsniveau, som følger af de fastsatte miljømål, eller at opnå eller opretholde en god miljøtilstand.
- (30) Der bør i den forbindelse tages højde for to særtilfælde. Det første særtilfælde omhandler den situation, at det er umuligt for medlemsstaten at opfylde sine miljømål på grund af handlinger eller undladelser, som den pågældende medlemsstat ikke er ansvarlig for, på grund af naturlige årsager eller force majeure, eller på grund af handlinger foretaget af medlemsstaten af hensyn til væsentlige samfundsinteresser, hvis disse tillægges større vægt end de negative miljøpåvirkninger, eller fordi de naturlige forhold umuliggør en rettidig forbedring af de pågældende havområders tilstand. Den pågældende medlemsstat bør underbygge, hvorfor den mener, at dette særtilfælde er opstået, og identificere det pågældende område, og den bør træffe passende ad hoc-foranstaltninger med henblik på fortsat at forfølge miljømålene, forebygge yderligere forringelser i de berørte havområders tilstand og afbøde de skadelige påvirkninger inden for den pågældende havregion eller subregion.
- (31) Det andet tilfælde omhandler den situation, at en medlemsstat konstaterer et problem, som påvirker dens havområders miljøtilstand og måske endog den samlede berørte havregion eller subregion, men som ikke kan afhjælpes med foranstaltninger truffet på nationalt niveau, eller som hænger sammen med en anden fællesskabspolitik eller en international aftale. I disse tilfælde bør det være muligt at underrette Kommissionen herom i forbindelse med meddelelsen om indsatsprogrammerne og, hvis der er behov for en fællesskabsindsats, at forelægge Kommissionen og Rådet passende anbefalinger.
- (32) Den fleksibilitet, der er indført i forbindelse med særtilfælde, bør dog underkastes kontrol på fællesskabsniveau. Hvad angår det første særtilfælde bør der derfor tages behørigt hensyn til eventuelle ad hoc-foranstaltningers effektivitet. I de tilfælde, hvor medlemsstaten begrundet sine handlinger med hensynet til samfundsinteresser, bør Kommissionen vurdere, om eventuelle deraf følgende ændringer eller forandringer af havmiljøet ikke vedvarende udelukker eller hindrer, at der opnås en god miljøtilstand i den pågældende havregion eller subregion eller i andre medlemsstaters havområder. Kommissionen bør give vejledning om mulige nødvendige ændringer, hvis den mener, at de planlagte foranstaltninger ikke er tilstrækkelige eller egnede til at sikre sammenhæng i indsatsen i den pågældende havregion eller subregion som helhed.

- (33) Hvad angår det andet særtilfælde, bør Kommissionen undersøge sagen og svare inden for en frist på seks måneder. Kommissionen bør om nødvendigt indarbejde den pågældende medlemsstats anbefalinger i de forslag, den forelægger Europa-Parlamentet og Rådet.
- (34) På grund af de marine økosystemers dynamiske natur og naturlige variabilitet og på grund af, at belastninger og påvirkninger af økosystemerne kan variere afhængigt af udviklingen i de menneskelige aktivitetsmønstre og påvirkningerne fra klimaændringer, er det vigtigt at erkende, at det kan blive nødvendigt at tilpasse beskrivelsen af god miljøtilstand med tiden. I overensstemmelse hermed bør indsatsprogrammerne for beskyttelsen og forvaltningen af havmiljøet være fleksible og justerbare og tage hensyn til den videnskabelige og teknologiske udvikling. Der bør derfor fastsættes bestemmelser om en regelmæssig ajourføring af havstrategierne.
- (35) Der bør også fastsættes bestemmelser om offentliggørelse af indsatsprogrammer og ajourføringer heraf og om forelæggelse af interimrapporter for Kommissionen med beskrivelse af fremskridtene i gennemførelsen af programmerne.
- (36) For aktivt at inddrage offentligheden i udformningen, gennemførelsen og ajourføringen af havstrategierne bør der fastsættes bestemmelser om behørig oplysning om de forskellige elementer i havstrategierne og ajourføringerne heraf og på opfordring gives relevante oplysninger om, hvilket materiale der er anvendt til udarbejdelsen af havstrategierne, i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen om offentlig adgang til miljøoplysninger.
- (37) Kommissionen bør fremlægge en første evalueringsrapport om gennemførelsen af dette direktiv senest to år efter at have modtaget alle indsatsprogrammer, dog senest i 2019. Kommissionen bør herefter offentliggøre rapporter hvert sjette år.
- (38) Der bør i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/2/EF af 14. marts 2007 om opbygning af en infrastruktur for geografisk information i Det Europæiske Fællesskab (Inspire)⁽¹⁾ fastsættes bestemmelser for vedtagelse af metodiske standarder for vurdering af havmiljøets tilstand, overvågning, miljømål og tekniske formater med henblik på indsendelse og behandling af data.
- (39) Foranstaltninger til regulering af fiskeriforvaltningen kan træffes inden for den fælles fiskeripolitik, jf. Rådets forordning (EF) nr. 2371/2002 af 20. december 2002 om bevarelse og bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne som led i den fælles fiskeripolitik⁽²⁾, på grundlag af videnskabelig rådgivning og med henblik på at bidrage til opfyldelsen af dette direktivs målsætninger, herunder i form af et totalforbud mod fiskeri i visse områder med det formål at opretholde eller genoprette økosystemernes integritet, struktur og funktion samt i relevant omfang at bevare bl.a. gydeområder, ynglepladser og fourageringsområder. Euratom-traktatens artikel 30 og 31 regulerer udledninger og emissioner som følge af anvendelsen af radioaktive materialer, og de bør derfor ikke omfattes af dette direktiv.
- (40) Den fælles fiskeripolitik bør også i den fremtidige reform tage hensyn til fiskeriets miljøpåvirkninger og dette direktivs målsætninger.
- (41) Hvis medlemsstaterne mener, at det er ønskeligt med en indsats på ovennævnte områder eller andre områder, der hænger sammen med en anden fællesskabspolitik eller en international aftale, bør de forelægge relevante anbefalinger med henblik på en fællesskabsindsats.
- (42) De alvorlige miljømæssige bekymringer, herunder især dem, som er affødt af klimaændringerne, med hensyn til havområderne i Arktis, der er et nærliggende havmiljø af særlig betydning for Fællesskabet, bør underkastes en vurdering af fællesskabsinstitutionerne og kan nødvendiggøre, at der tages skridt til at sikre miljøbeskyttelsen i Arktis.
- (43) Målene for dette direktiv, nemlig beskyttelse og bevaring af havmiljøet og forebyggelse af forringelser heraf og, hvor det er praktisk muligt, for genopretning af dette miljø i områder, hvor det er blevet negativt påvirket, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor på grund af direktivets omfang eller virkninger bedre nås på fællesskabsplan; Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går direktivet ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.
- (44) Medlemsstaternes indsatsprogrammer og efterfølgende tiltag bør tage udgangspunkt i en økosystembaseret tilgang til forvaltningen af menneskelige aktiviteter og i principperne i traktatens artikel 174, især forsigtighedsprincippet.

(¹) EUT L 108 af 25.4.2007, s. 1.

(²) EFT L 358 af 31.12.2002, s. 59. Ændret ved forordning (EF) nr. 865/2007 (EUT L 192 af 24.7.2007, s. 1).

- (45) Dette direktiv respekterer de grundlæggende rettigheder og overholder de principper, som anerkendes i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder⁽¹⁾, navnlig artikel 37 heri, som sigter mod at fremme integreringen af et højt miljøbeskyttelsesniveau og bedre miljøkvalitet i Fællesskabets politikker i overensstemmelse med princippet om bæredygtig udvikling.
- (46) De nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af dette direktiv bør vedtages i overensstemmelse med Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen⁽²⁾.
- (47) Kommissionen bør navnlig tillægges beføjelse til at tilpasse direktivets bilag III, IV og V til den videnskabelige og tekniske udvikling. Da der er tale om generelle foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv, skal foranstaltningerne vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 5a i afgørelse 1999/468/EF.
- (48) Kommissionen bør også tillægges beføjelser til at fastlægge kriterier og metodiske standarder, der skal anvendes af medlemsstaterne, og til at vedtage specifikationer og standardmetoder for overvågning og vurdering. Da der er tale om generelle foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det med nye ikke-væsentlige bestemmelser, skal foranstaltningerne vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 5a i afgørelse 1999/468/EF —
- a) beskytte, bevare og forebygge forringelse af havmiljøet og, hvor det er muligt, genoprette marine økosystemer i områder, hvor de er blevet negativt påvirket
- b) forebygge og reducere tilførsler i havmiljøet med henblik på gradvis at udfase forureningen som defineret i artikel 3, nr. 8), og sikre, at der ikke er nogen væsentlige virkninger på eller risici for havets biodiversitet, de marine økosystemer, menneskers sundhed eller legitime anvendelser af havet.
3. Havstrategierne skal anvende en økosystembaseret tilgang til forvaltning af de menneskelige aktiviteter, der sikrer, at det samlede pres fra sådanne aktiviteter holdes inden for niveauer, der er forenelige med opnåelsen af en god miljøtilstand, og at de marine økosystemers evne til at håndtere menneskeskabte forandringer ikke bringes i fare, samtidig med at en bæredygtig udnyttelse af havets goder og ydelser muliggøres.
4. Dette direktiv skal bidrage til at skabe sammenhæng mellem de forskellige politikker, aftaler og lovgivningsmæssige foranstaltninger, der har indvirkning på havmiljøet, og sigte på at opnå en integration af miljøhensyn heri.

Artikel 2

Anvendelsesområde

1. Dette direktiv finder anvendelse på alle havområder som defineret i artikel 3, stk. 1, og tager hensyn til de grænseoverskridende virkninger på kvaliteten af havmiljøet i tredjelande beliggende i samme havregion eller subregion.
2. Dette direktiv finder ikke anvendelse på aktiviteter, der alene tjener forsvarsformål eller den nationale sikkerhed. Medlemsstaterne skal dog bestræbe sig på at sikre, at disse aktiviteter gennemføres på en måde, der, så vidt det er rimeligt og praktisk muligt, er forenelig med målene i dette direktiv.

Artikel 3

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- 1) »havområder«:

- a) vandområder, havbund og undergrund på havsiden af den basislinje, hvorfra bredden af de territoriale farvande måles, til den yderste grænse af det område, hvor en medlemsstat har og/eller udøver jurisdiktion i overensstemmelse med UNCLOS, med undtagelse af vandområderne omkring de lande og territorier, der er nævnt i traktatens bilag II, og de franske oversøiske departementer og administrative enheder, og

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

KAPITEL I

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 1

Genstand

1. Ved dette direktiv skabes en ramme, inden for hvilken medlemsstaterne skal træffe de fornødne foranstaltninger til at opnå eller opretholde en god miljøtilstand i havmiljøet senest i år 2020.
2. Med henblik herpå skal der udarbejdes og gennemføres havstrategier for at:

⁽¹⁾ EUT C 364 af 18.12.2000, s. 1.

⁽²⁾ EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23. Ændret ved afgørelse 2006/512/EF (EUT L 200 af 22.7.2006, s. 11).

- b) kystvande som defineret i direktiv 2000/60/EF, inklusive havbund og undergrund, i det omfang de særlige miljømæssige aspekter af havmiljøet ikke allerede er omfattet af det nævnte direktiv eller anden fællesskabslovgivning
- 2) »havregion«: en marin region, der er identificeret i artikel 4. Havregioner og deres subregioner udpeges med henblik på at lette gennemførelsen af dette direktiv og bestemmes under hensyn til hydrologiske, oceanografiske og biogeografiske forhold
- 3) »havstrategi«: den strategi, der skal udarbejdes og gennemføres for hver berørt havregion eller subregion som fastsat i artikel 5
- 4) »miljøtilstand«: miljøets overordnede tilstand i havområderne under hensyn til de enkelte marine økosystemers struktur, funktion og processer samt de naturlige fysiografiske, geografiske, biologiske, geologiske og klimatiske faktorer tillige med de fysiske, akustiske og kemiske forhold, herunder dem, der skyldes menneskelige aktiviteter i eller uden for det pågældende område
- 5) »god miljøtilstand«: havområdernes miljøtilstand, når de giver økologisk mangfoldige og dynamiske oceaner og have, der er rene, sunde og produktive inden for rammerne af deres naturlige vilkår, og havmiljøet udnyttes på et bæredygtigt niveau, så nuværende og fremtidige generationers muligheder for anvendelse og aktiviteter sikres, dvs.:
- a) at de enkelte marine økosystemers struktur, funktion og processer samt de dermed forbundne fysiografiske, geografiske, geologiske og klimatiske faktorer tillader disse økosystemer at fungere i fuldt omfang og bevare deres modstandsdygtighed over for menneskeskabte miljøforandringer. Marine arter og habitater beskyttes, at menneskeskabt nedgang i biodiversiteten forebygges, og at de forskellige biologiske komponenter fungerer i indbyrdes balance
- b) at økosystemernes hydromorfologiske, fysiske og kemiske egenskaber, herunder dem, der skyldes menneskelige aktiviteter i det pågældende område, understøtter ovennævnte økosystemer, og at menneskeskabte tilførsler af stoffer og energi, herunder støj, i havmiljøet ikke skaber forureningsvirkninger.
- 6) »kriterier«: distinktive tekniske træk, der er nært forbundet med kvalitative deskriptorer
- 7) »miljømål«: en kvalitativ eller kvantitativ beskrivelse af den ønskede tilstand for de forskellige komponenter af, samt belastningerne og påvirkningerne af, havområderne for så vidt angår hver havregion eller subregion. Miljømål fastsættes i overensstemmelse med artikel 10
- 8) »forurening«: direkte eller indirekte udledning i havmiljøet af stoffer eller energi som følge af menneskelig aktivitet, herunder menneskeskabt undervandsstøj, der forårsager eller må forventes at forårsage skadevirkninger på de levende ressourcer og marine økosystemer, herunder tab af biodiversitet, farer for menneskers sundhed, hindringer for marine aktiviteter, herunder fiskeri, turisme, fritidsaktiviteter og anden legitim anvendelse af havet, forringelse af havvandets brugsværdi og ødelæggelse af herlighedsværdier eller generelt forringelse af den bæredygtige udnyttelse af havets goder og ydelser
- 9) »regionalt samarbejde«: samarbejde og koordinering af aktiviteter mellem medlemsstaterne og, hvor det er muligt, tredjelande, der deler den samme havregion eller subregion, med henblik på at udarbejde og gennemføre havstrategier
- 10) »regional havkonvention«: de internationale konventioner eller internationale aftaler tillige med deres styrende organer, der er oprettet med henblik på beskyttelse af havmiljøet i de i artikel 4 omhandlede havregioner såsom konventionen om beskyttelse af havmiljøet i Østersøområdet, konventionen om beskyttelse af havmiljøet i det nordøstlige Atlanterhav og konventionen om beskyttelse af Middelhavets havmiljø og kystområder.

Artikel 4

Havregioner og subregioner

1. Medlemsstaterne tager under opfyldelsen af deres forpligtelser i henhold til dette direktiv behørigt hensyn til, at havområder henhørende under deres overhøjhed eller jurisdiktion udgør en uadskillelig del af følgende havregioner:

- a) Østersøen
- b) det nordøstlige Atlanterhav
- c) Middelhavet.
- d) Sortehavet.

En god miljøtilstand beskrives for havregionen eller subregionen, som omhandlet i artikel 4, på grundlag af de kvalitative deskriptorer i bilag I. Der bør anvendes en tilpasset forvaltning på grundlag af økosystembaseret tilgang for at opnå en god miljøtilstand

2. For at tage hensyn til særlige forhold i et givet område kan medlemsstaterne gennemføre dette direktiv under henvisning til underopdelinger på passende niveau af de i stk. 1 nævnte havområder, under forudsætning af at disse underopdelinger er forenelige med følgende havsubregioner:

a) i det nordøstlige Atlanterhav:

i) Nordsøen, herunder Kattegat og Den Engelske Kanal

ii) Det Keltiske Hav

iii) Biscayabugten og den iberiske kyst

iv) i Atlanterhavet, den makaronesiske biogeografiske region, som er havområderne omkring Azorerne, Madeira og De Kanariske Øer

b) i Middelhavet:

i) det vestlige Middelhav

ii) Adriaterhavet

iii) Det Ioniske Hav og det centrale Middelhavsområde

iv) Det Ægæisk-Levantinske Hav.

Medlemsstaterne informerer Kommissionen om eventuelle underopdelinger inden den dato, der er anført i artikel 26, stk. 1, første afsnit, men kan revidere dem efter gennemførelsen af den indledende vurdering, der er nævnt i artikel 5, stk. 2, litra a), nr. i).

Artikel 5

Havstrategier

1. Hver medlemsstat udarbejder for hver af de berørte havregioner eller subregioner en havstrategi for sine havområder i overensstemmelse med handlingsplanen i stk. 2, litra a) og b).

2. Medlemsstater, der deler en havregion eller subregion, samarbejder for at sikre, at de foranstaltninger, der er nødvendige for at nå dette direktivs mål, herunder navnlig de forskellige dele af havstrategierne i litra a) og b), hænger sammen og koordineres inden for hver havregion eller subregion på grundlag af nedenstående handlingsplan, for hvilken de

berørte medlemsstater bestræber sig på at anvende en fælles tilgang:

a) forberedelse:

i) en indledende vurdering af den nuværende miljøtilstand i de pågældende vandområder og de menneskelige aktiviteterets miljøpåvirkning af disse, jf. artikel 8, der skal foreligge senest den 15. juli 2012

ii) en beskrivelse af god miljøtilstand for de pågældende vandområder, jf. artikel 9, stk. 1, der skal foreligge senest den 15. juli 2012

iii) opstilling af en række miljømål og dertil knyttede indikatorer, jf. artikel 10, stk. 1, senest den 15. juli 2012

iv) opstilling og gennemførelse senest den 15. juli 2014, medmindre andet gælder ifølge den relevante fællesskabslovgivning, af et overvågningsprogram med henblik på løbende vurdering og regelmæssig ajourføring af målene, jf. artikel 11, stk. 1

b) indsatsprogrammer:

i) udarbejdelse senest i 2015 af et indsatsprogram med henblik på at opnå eller opretholde en god miljøtilstand, jf. artikel 13, stk. 1, 2 og 3

ii) iværksættelse senest i 2016 af det i nr. i) nævnte program, jf. artikel 13, stk. 10.

3. Medlemsstater, der grænser op til den samme havregion eller subregion, der er omfattet af dette direktiv, og hvor havets tilstand er så kritisk, at der er behov for øjeblikkelig handling, udarbejder en fælles handlingsplan i henhold til stk. 1, der indebærer en tidligere iværksættelse af indsatsprogrammerne samt eventuelle strengere beskyttelsesforanstaltninger, forudsat at dette ikke udgør en hindring for opnåelse eller opretholdelse af en god miljøtilstand i en anden havregion eller subregion. I så fald skal:

a) de berørte medlemsstater underrette Kommissionen om deres reviderede tidsplan og fortsætte i overensstemmelse med denne

b) Kommissionen opfordres til at overveje at bistå medlemsstaterne med tiltag, der understøtter deres forstærkede indsats for at forbedre havmiljøet ved at gøre den pågældende region til et pilotprojekt.

Artikel 6

Regionalt samarbejde

1. Hvor det er praktisk og hensigtsmæssigt, anvender medlemsstaterne med henblik på den i artikel 5, stk. 2, omhandlede koordinering de eksisterende regionale institutionelle samarbejdsstrukturer, herunder strukturerne i de regionale havkonventioner, der omfatter den pågældende havregion eller subregion.

2. Med henblik på udarbejdelsen og gennemførelsen af havstrategier bestræber medlemsstaterne sig mest muligt på inden for hver havregion eller subregion ved hjælp af de relevante internationale fora, herunder de regionale havkonventioners mekanismer og strukturer, at koordinere deres indsats med tredjelande, der har overhøjhed eller jurisdiktion over vandområder i samme havregion eller subregion.

I den forbindelse støtter medlemsstaterne sig så vidt muligt til relevante eksisterende programmer og aktiviteter, der er udviklet inden for strukturer under internationale aftaler såsom de regionale havkonventioner.

Hvis det er hensigtsmæssigt, udvides koordineringen og samarbejdet til alle medlemsstater i havregionens eller subregionens afvandingsområde, herunder indlandsstater, således at medlemsstaterne i den pågældende havregion eller subregion kan opfylde deres forpligtelser i henhold til dette direktiv under anvendelse af de etablerede samarbejdsstrukturer, der er foreskrevet i dette direktiv eller i direktiv 2000/60/EF.

Artikel 7

Ansvarlige myndigheder

1. For hver havregion eller subregion udpeger medlemsstaterne senest den 15. juli 2010 den eller de myndigheder, der er ansvarlige for gennemførelsen af dette direktiv for deres havområder.

Senest den 15. januar 2011 forelægger medlemsstaterne Kommissionen en liste over de udpegede ansvarlige myndigheder sammen med de oplysninger, der er anført i bilag II.

Samtidig sender medlemsstaterne Kommissionen en liste over deres ansvarlige myndigheder i de internationale organer, som de deltager i, og som er relevante for gennemførelsen af dette direktiv.

Medlemsstaterne i hver havregions eller subregions afvandingsområde udpeger desuden en eller flere ansvarlige myndigheder med henblik på det samarbejde og den koordinering, der er nævnt i artikel 6.

2. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om enhver ændring i de oplysninger, der er meddelt i henhold til stk. 1, senest seks måneder efter at en sådan ændring er trådt i kraft.

KAPITEL II

HAVSTRATEGIER: FORBEREDELSE

Artikel 8

Vurdering

1. Medlemsstaterne foretager for hver havregion eller subregion og under hensyn til eventuelle eksisterende data en indledende vurdering af deres havområder, der omfatter følgende:

a) en analyse af vandområdernes væsentlige egenskaber og karakteristika og nuværende miljøtilstand baseret på de vejledende lister i tabel 1 i bilag III og omfattende de fysisk-kemiske egenskaber, habitattyper, biologiske egenskaber og hydromorfologi

b) en analyse af de væsentlige belastninger og påvirkninger, herunder fra menneskelige aktiviteter, af disse vandområders miljøtilstand, der

i) er baseret på de vejledende lister i tabel 2 i bilag III og omfattende de forskellige belastningers kvalitative og kvantitative sammensætning samt mærkbare tendenser

ii) omfatter de vigtigste kumulative og synergistiske virkninger, og

iii) tager hensyn til relevante vurderinger, der er udarbejdet i medfør af gældende fællesskabslovgivning

c) en økonomisk og social analyse af vandområdernes udnyttelse samt af omkostningerne ved en forringelse af havmiljøet.

2. De i stk. 1 nævnte analyser skal inddrage aspekter vedrørende kystvande, overgangsvande og territorialfarvande, der er omfattet af de relevante bestemmelser i gældende fællesskabsret, navnlig direktiv 2000/60/EF. De skal også inddrage eller tage udgangspunkt i andre relevante vurderinger såsom vurderinger, der er gennemført i fællesskab inden for rammerne af regionale havkonventioner med henblik på en samlet vurdering af havmiljøets tilstand.

3. Ved udarbejdelsen af de i stk. 1 omhandlede vurderinger bestræber medlemsstaterne sig ved hjælp af den i artikel 5 og 6 omhandlede koordinering på at sikre, at

a) der anvendes samme vurderingsmetoder i den enkelte havregion eller subregion

b) der tages hensyn til grænseoverskridende påvirkninger og forhold.

Artikel 9

Beskrivelse af en god miljøtilstand

1. Under henvisning til den indledende vurdering, jf. artikel 8, stk. 1, skal medlemsstaterne for hver af de berørte havregioner eller -subregioner beskrive en række fælles karakteristika for en god miljøtilstand for havområderne på grundlag af de kvalitative deskriptorer i bilag I.

Medlemsstaterne inddrager de elementer, der er anført i den vejledende liste i tabel 1 i bilag III og omfattende de fysisk-kemiske egenskaber, habitattyper, biologiske egenskaber og hydromorfologi.

Medlemsstaterne inddrager endvidere belastninger og påvirkninger fra menneskelige aktiviteter i hver enkelt havregion eller subregion under hensyntagen til de vejledende lister, der er opstillet i tabel 2 i bilag III.

2. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om vurderingen i henhold til artikel 8, stk. 1, og om beskrivelsen som omhandlet i nærværende artikels stk. 1, senest tre måneder efter færdiggørelsen af sidstnævnte.

3. Der fastlægges efter forskriftsproceduren med kontrol, som omhandlet i artikel 25, stk. 3, og på grundlag af bilag I og III, senest den 15. juli 2010 kriterier og metodiske standarder, som medlemsstaterne skal anvende, og som udformes med henblik på ændring af ikke-væsentlige elementer i dette direktiv ved at supplere det, for at sikre konsistens og gøre det muligt at foretage en sammenligning mellem havregioner eller subregioner med hensyn til, i hvilket omfang der er opnået en god miljøtilstand. Kommissionen hører alle berørte parter, inden den fremlægger forslag om sådanne kriterier og standarder, herunder regionale havkonventioner.

Artikel 10

Fastsættelse af miljømål

1. På grundlag af den indledende vurdering, jf. artikel 8, stk. 1, fastsætter medlemsstaterne for hver havregion eller subregion en bred række af miljømål og dertil knyttede indikatorer for deres havområder med henblik på at sigte imod opnåelsen af en god miljøtilstand i deres havmiljø under hensyn til de vejledende lister over belastninger og påvirkninger i tabel 2 i bilag III og over karakteristika i bilag IV.

Ved fastsættelsen af disse mål og indikatorer tager medlemsstaterne hensyn til, at de relevante eksisterende miljømål, der er

fastsat for samme vandområder på nationalt niveau, fællesskabsniveau eller internationalt niveau, stadig finder anvendelse, og sikrer, at disse mål er indbyrdes forenelige, samt at der i muligt omfang også tages hensyn til relevante grænseoverskridende påvirkninger og forhold.

2. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om miljømålene senest tre måneder efter fastsættelsen.

Artikel 11

Overvågningsprogrammer

1. På grundlag af den indledende vurdering, jf. artikel 8, stk. 1, udarbejder og gennemfører medlemsstaterne samordnede overvågningsprogrammer for den løbende vurdering af miljøtilstanden i deres havområder på grundlag af de vejledende lister over elementer i bilag III og V samt under henvisning til miljømålene, jf. artikel 10.

Overvågningsprogrammerne inden for hver havregion eller subregion skal være indbyrdes kompatible og skal bygge på og være forenelige med de relevante vurderings- og overvågningsbestemmelser, der er fastlagt i fællesskabslovgivningen, herunder habitat- og fugledirektivet, eller i henhold til internationale aftaler.

2. Medlemsstater, der deler en havregion eller subregion, udarbejder overvågningsprogrammer i overensstemmelse med stk. 1 og bestræber sig af hensyn til sammenhængen og koordineringen for at sikre, at

a) der anvendes samme overvågningsmetoder i den enkelte havregion eller subregion med henblik på at lette sammenligningen af overvågningsresultaterne

b) der tages hensyn til relevante grænseoverskridende påvirkninger og forhold.

3. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om overvågningsprogrammerne, senest tre måneder efter at de er udarbejdet.

4. Der vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol, som omhandlet i artikel 25, stk. 3, specifikationer og standardmetoder for overvågning og vurdering, der tager hensyn til eksisterende forpligtelser og sikrer sammenlignelighed mellem overvågnings- og vurderingsresultater, og som udformes med henblik på ændring af ikke-væsentlige elementer i dette direktiv ved at supplere det.

Artikel 12

Underretninger og Kommissionens vurdering

På grundlag af alle underretningerne om hver havregion eller subregion i henhold til artikel 9, stk. 2, artikel 10, stk. 2, og artikel 11, stk. 3, vurderer Kommissionen for hver medlemsstat, om de meddelte elementer udgør en hensigtsmæssig ramme med henblik på at opfylde kravene i dette direktiv, og kan anmode den pågældende medlemsstat om yderligere oplysninger, der er tilgængelige og nødvendige.

Ved udarbejdelsen af disse vurderinger verificerer Kommissionen, om der er sammenhæng mellem rammerne inden for de forskellige havregioner eller subregioner og i Fællesskabet som helhed.

Inden for seks måneder fra modtagelsen af alle disse underretninger meddeler Kommissionen de pågældende medlemsstater, hvorvidt de meddelte elementer er i overensstemmelse med dette direktiv, og giver vejledning om eventuelle ændringer, den måtte finde nødvendige.

KAPITEL III

HAVSTRATEGIER: INDSATSPROGRAMMER

Artikel 13

Indsatsprogrammer

1. Medlemsstaterne fastlægger for hver berørt havregion eller subregion de foranstaltninger, der skal træffes for at opnå eller opretholde en god miljøtilstand, jf. artikel 9, stk. 1, i deres havområder.

Disse foranstaltninger udformes på grundlag af den indledende vurdering, jf. artikel 8, stk. 1, under henvisning til miljømålene, jf. artikel 10, stk. 1, og under hensyntagen til de typer af foranstaltninger, der er opført i bilag VI.

2. Medlemsstaterne samler de foranstaltninger, der er fastlagt i henhold til stk. 1, i et indsatsprogram, under hensyntagen til relevante foranstaltninger, der kræves ifølge fællesskabslovgivningen, særlig direktiv 2000/60/EF, Rådets direktiv 91/271/EØF af 21. maj 1991 om rensning af byspildevand⁽¹⁾, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/7/EF af 15. februar 2006 om forvaltning af badevandskvalitet⁽²⁾ samt fremtidig lovgivning om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken, eller internationale aftaler.

3. Ved udarbejdelsen af indsatsprogrammerne, jf. stk. 2, tager medlemsstaterne behørigt hensyn til princippet om bæredygtig

udvikling og navnlig til de sociale og økonomiske konsekvenser af de påtænkte foranstaltninger. Med henblik på at bistå den eller de ansvarlige myndigheder, der er omhandlet i artikel 7, med at forfølge deres mål på integreret vis, kan medlemsstaterne udpege eller oprette administrative rammer med henblik på at drage fordel af et sådant samspil.

Medlemsstaterne sikrer, at foranstaltningerne er omkostningseffektive og teknisk gennemførlige, og foretager konsekvensanalyser, herunder cost-benefit-analyser, inden nye foranstaltninger indføres.

4. Indsatsprogrammerne i medfør af nærværende artikel skal omfatte geografiske beskyttelsesforanstaltninger, der bidrager til sammenhængende og repræsentative net af beskyttede havområder og i tilstrækkelig grad dækker diversiteten i de enkelte økosystemer, såsom særlige bevaringsområder i henhold til habitatdirektivet og anvendelse af særligt beskyttede områder i henhold til fugledirektivet samt beskyttede havområder som fastlagt af Fællesskabet eller de berørte medlemsstater inden for rammerne af internationale eller regionale aftaler, som de er part i.

5. Såfremt medlemsstaterne finder, at forvaltningen af en menneskelig aktivitet på fællesskabsplan eller internationalt plan kan forventes at have væsentlig indvirkning på havmiljøet, navnlig i de områder, der er omhandlet i stk. 4, henvender de sig enkeltvis eller kollektivt til den kompetente myndighed eller den berørte internationale organisation med henblik på at få behandlet og eventuel vedtaget foranstaltninger, der kan være nødvendige for at opfylde dette direktivs mål og derved gøre det muligt at opretholde eller i relevant omfang genoprette økosystemernes integritet, struktur og funktion.

6. Medlemsstaterne offentliggør senest i 2013 og for hver havregion eller subregion relevante oplysninger om de områder, der er omhandlet i stk. 4 og 5.

7. Medlemsstaterne angiver i indsatsprogrammerne, hvordan foranstaltningerne skal gennemføres, og hvordan de vil bidrage til at opfylde miljømålene, jf. artikel 10, stk. 1.

8. Medlemsstaterne tager hensyn til de virkninger, deres indsatsprogrammer kan have på vandområder, der befinder sig uden for deres havområder, med henblik på at minimere risikoen for beskadigelse af og om muligt opnå en positiv påvirkning af disse vandområder.

9. Medlemsstaterne underretter Kommissionen og andre berørte medlemsstater om deres indsatsprogrammer, senest tre måneder efter at de er opstillet.

⁽¹⁾ EFT L 135 af 30.5.1991, s. 40. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1882/2003 (EUT L 284 af 31.10.2003, s. 1).

⁽²⁾ EUT L 64 af 4.3.2006, s. 37.

10. Medmindre andet gælder ifølge artikel 16, sikrer medlemsstaterne, at programmerne kan iværksættes, senest et år efter at de er opstillet.

Artikel 14

Undtagelser

1. En medlemsstat kan udpege tilfælde inden for sine havområder, hvor miljømålene eller den gode miljøtilstand af en af grundene under litra a)-d) ikke kan opnås i alle henseender ved foranstaltninger truffet af denne medlemsstat eller af grunde, der er nævnt i litra e) ikke kan opfyldes inden for den fastsatte tidsfrist:

- a) handlinger eller unkladelser, som den pågældende medlemsstat ikke er ansvarlig for
- b) naturlige årsager
- c) force majeure
- d) ændringer eller forandringer af havområdets fysiske karakteristika på grund af foranstaltninger truffet af hensyn til overordnede samfundsinteresser, der tillægges større vægt end de negative miljøpåvirkninger, herunder eventuelle grænseoverskridende påvirkninger
- e) naturlige forhold, som umuliggør en forbedring af de pågældende havområders tilstand inden for tidsfristen.

Den pågældende medlemsstat identificerer tydeligt disse tilfælde i sine indsatsprogrammer og forelægger Kommissionen en begrundelse til underbygning af sit synspunkt. I den forbindelse skal medlemsstaterne se på følgerne for medlemsstaterne i den pågældende havregion eller subregion.

Den pågældende medlemsstat skal dog træffe passende ad hoc-foranstaltninger med henblik på fortsat at stile imod miljømålene, forebygge yderligere forringelser i de berørte havområders tilstand som følge af de i litra b), c) eller d) omhandlede forhold og begrænse de skadelige påvirkninger inden for hele den pågældende havregion eller subregion eller i andre medlemsstaters havområder.

2. I den situation, der er omhandlet i stk. 1, litra d), sikrer medlemsstaterne, at ændringerne eller forandringerne ikke vedvarende udelukker eller hindrer, at der opnås en god miljøtilstand i hele den pågældende havregion eller subregion eller i andre medlemsstaters havområder.

3. De i stk. 1, tredje afsnit, nævnte ad hoc-foranstaltninger integreres i det omfang, det er praktisk muligt, i indsatsprogrammet.

4. Medlemsstaterne udarbejder og gennemfører alle de elementer af havstrategierne, der er nævnt i artikel 5, stk. 2, idet de dog ikke ud over den indledende vurdering, der er omhandlet i artikel 8, er forpligtet til at træffe specifikke foranstaltninger, hvis der ikke er nogen væsentlig risiko for havmiljøet, eller hvis omkostningerne ikke ville stå i et rimeligt forhold til risikoen for havmiljøet, og forudsat at der ikke sker nogen yderligere forringelse.

Hvis en medlemsstat af en af disse grunde undlader at træffe foranstaltninger, forelægger den Kommissionen den nødvendige begrundelse til underbygning af sin beslutning, idet det sikres, at opnåelsen af en god miljøtilstand ikke permanent forhindres.

Artikel 15

Anbefalinger for fællesskabsindsats

1. Hvis en medlemsstat støder på et problem, der påvirker dens havområders miljøtilstand, og som ikke kan løses ved nationale foranstaltninger, eller som er knyttet til en anden fællesskabspolitik eller en international aftale, underretter den Kommissionen herom og forelægger dokumentation til underbygning af sit synspunkt.

Kommissionen reagerer inden for en frist på seks måneder.

2. Hvis der er behov for en indsats fra fællesskabsinstitutionernes side, forelægger medlemsstaterne Kommissionen og Rådet passende anbefalinger med henblik på foranstaltninger i relation til de i stk. 1 nævnte problemer. Medmindre andet er fastsat i den relevante fællesskabslovgivning, reagerer Kommissionen på sådanne anbefalinger inden for en frist på seks måneder, og den lader om nødvendigt anbefalingerne afspejle i de forslag, den forelægger Europa-Parlamentet og Rådet.

Artikel 16

Underretninger og Kommissionens vurdering

På grundlag af alle underretningerne om indsatsprogrammerne, jf. artikel 13, stk. 9, vurderer Kommissionen for hver medlemsstat, om programmerne udgør en hensigtsmæssig ramme med henblik på at opfylde kravene i dette direktiv og kan anmode den pågældende medlemsstat om at forelægge yderligere oplysninger, der er tilgængelige og nødvendige.

Ved udarbejdelsen af disse vurderinger verificerer Kommissionen, om der er sammenhæng mellem indsatsprogrammerne inden for de forskellige havregioner eller subregioner og i Fællesskabet som helhed.

Inden for seks måneder fra modtagelsen af alle disse underretninger meddeler Kommissionen de pågældende medlemsstater, hvorvidt de meddelte indsatsprogrammer er i overensstemmelse med dette direktiv, og giver vejledning om eventuelle ændringer, den måtte finde nødvendige.

KAPITEL IV

AJOURFØRING, RAPPORTER OG INFORMATION TIL OFFENTLIGHEDEN

Artikel 17

Ajourføring

1. Medlemsstaterne sikrer, at havstrategierne for hver berørt havregion eller subregion ajourføres.

2. Med henblik på gennemførelsen af stk. 1 gennemgår medlemsstaterne på en koordineret måde som omhandlet i artikel 5, følgende aspekter af deres havstrategier hvert sjette år efter udarbejdelsen:

a) den indledende vurdering og beskrivelsen af en god miljøtilstand, jf. henholdsvis artikel 8, stk. 1, og artikel 9, stk. 1

b) miljømålene, jf. artikel 10, stk. 1

c) overvågningsprogrammerne, jf. artikel 11, stk. 1

d) indsatsprogrammerne, jf. artikel 13, stk. 2.

3. Nærmere oplysninger om eventuelle ajourføringer efter den gennemgang, der er omhandlet i stk. 2, forelægges Kommissionen, de regionale havkonventioner og de berørte medlemsstater senest tre måneder efter offentliggørelsen som omhandlet i artikel 19, stk. 2.

4. Artikel 12 og 16 finder tilsvarende anvendelse.

Artikel 18

Interimsrapporter

Medlemsstaterne forelægger inden tre år efter offentliggørelsen af hvert indsatsprogram eller hver ajourføring heraf, jf. artikel 19, stk. 2, Kommissionen en kort interimsrapport med en beskrivelse af fremskridtene i gennemførelsen af programmet.

Artikel 19

Offentlig høring og information

1. I overensstemmelse med den relevante eksisterende fællesskabslovgivning sikrer medlemsstaterne, at alle berørte parter hurtigt får reelle muligheder for at deltage i gennemførelsen af dette direktiv, så vidt muligt under inddragelse af eksisterende forvaltningsorganer eller -strukturer, herunder regionale havkonventioner, videnskabelige rådgivende organer og regionale rådgivende råd.

2. Medlemsstaterne offentliggør sammenfatninger af nedenævnte elementer i deres havstrategier eller ajourføringer heraf og gør det muligt for offentligheden at fremsætte bemærkninger hertil, som følger:

a) den indledende vurdering og beskrivelsen af en god miljøtilstand, jf. henholdsvis artikel 8, stk. 1, og artikel 9, stk. 1

b) miljømålene, jf. artikel 10, stk. 1

c) overvågningsprogrammerne, jf. artikel 11, stk. 1

d) indsatsprogrammerne, jf. artikel 13, stk. 2.

3. For så vidt angår adgang til miljøoplysninger finder Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/4/EF af 28. januar 2003 om offentlig adgang til miljøoplysninger⁽¹⁾ anvendelse.

I overensstemmelse med direktiv 2007/2/EF og for at Kommissionen kan løse sine opgaver i forbindelse med dette direktiv, herunder navnlig den en gennemgang af havmiljøets tilstand i Fællesskabet, der er omhandlet i artikel 20, stk. 3, litra b), giver medlemsstaterne den adgangs- og brugsret til data og oplysninger, der er opnået ved de indledende vurderinger, der er foretaget i henhold til artikel 8, og gennem de overvågningsprogrammer, der er etableret i henhold til artikel 11.

Senest seks måneder efter, at de data og oplysninger, der er opnået ved de indledende vurderinger, der er foretaget i henhold til artikel 8, og gennem de overvågningsprogrammer, der er etableret i henhold til artikel 11, er blevet tilgængelige, skal disse data og oplysninger endvidere stilles til rådighed for Det Europæiske Miljøagentur, for at dette kan løse sine opgaver.

⁽¹⁾ EUT L 41 af 14.2.2003, s. 26.

*Artikel 20***Rapporter fra Kommissionen**

1. Kommissionen offentliggør sin første evalueringsrapport om gennemførelsen af dette direktiv senest to år efter at have modtaget alle indsatsprogrammer, dog senest i 2019.

Kommissionen offentliggør yderligere rapporter hvert sjette år derefter. Rapporterne forelægges Europa-Parlamentet og Rådet.

2. Kommissionen offentliggør senest den 15. juli 2012 en rapport med en vurdering af det bidrag, dette direktiv yder til gennemførelsen af medlemsstaternes eller Fællesskabets eksisterende forpligtelser, tilsagn og initiativer på fællesskabsplan eller på internationalt plan vedrørende miljøbeskyttelse af havområder.

Rapporten forelægges Europa-Parlamentet og Rådet.

3. De i stk. 1 omhandlede rapporter skal indeholde følgende:

- a) en redegørelse for fremskridtene i gennemførelsen af direktivet
- b) en gennemgang af havmiljøets tilstand i Fællesskabet foretaget i samråd med Det Europæiske Miljøagentur og de relevante regionale søfarts- og fiskeriorganisationer og -konventioner
- c) en analyse af havstrategierne sammen med forslag til, hvordan disse kan forbedres
- d) en sammenfatning af de oplysninger, der er modtaget fra medlemsstaterne, jf. artikel 12 og 16, og af Kommissionens vurderinger, jf. artikel 16, i relation til de oplysninger, der er modtaget fra medlemsstaterne, jf. artikel 15
- e) en sammenfatning af reaktionerne på hver af de rapporter til Kommissionen, der er udarbejdet af medlemsstaterne i henhold til artikel 18
- f) en sammenfatning af svarene på bemærkninger fra Europa-Parlamentet og Rådet til tidligere havstrategier
- g) en sammenfatning af bidraget fra andre relevante fællesskabspolitikker til opfyldelse af dette direktivs målsætninger.

*Artikel 21***Statusrapport om beskyttede områder**

På grundlag af de oplysninger, som medlemsstaterne fremsender senest i 2013, udarbejder Kommissionen senest i 2014 en rapport om de fremskridt, der er gjort med etableringen af beskyttede havområder, under hensyntagen til eksisterende forpligtelser i henhold til gældende fællesskabsret samt til Fællesskabets og medlemsstaternes internationale forpligtelser.

Rapporten forelægges Europa-Parlamentet og Rådet.

*Artikel 22***Fællesskabsfinansiering**

1. Som følge af den prioritering, som er uløseligt forbundet med fastlæggelsen af havstrategier, støttes gennemførelsen af dette direktiv med Fællesskabets eksisterende finansielle instrumenter på grundlag af gældende regler og betingelser.
2. De programmer, der udarbejdes af medlemsstaterne, medfinansieres af EU i overensstemmelse med de eksisterende finansielle instrumenter.

*Artikel 23***Revision af direktivet**

Kommissionen tager dette direktiv op til revision senest den 15. juli 2023 og foreslår om nødvendigt ændringer hertil.

KAPITEL V

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER*Artikel 24***Tekniske tilpasninger**

1. Bilag III, IV og V kan ændres i lyset af den videnskabelige og tekniske udvikling efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 25, stk. 3, under hensyn til fristerne for revision og ajourføring af havstrategierne, jf. artikel 17, stk. 2.
2. Der kan efter forskriftsproceduren i artikel 25, stk. 2, vedtages:
  - a) metodiske standarder for anvendelsen af bilag I, III, IV og V
  - b) tekniske formater til fremsendelse og behandling af data, herunder statistiske og kartografiske data.

*Artikel 25***Forskriftsudvalg**

1. Kommissionen består af et udvalg.
2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5 og 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. dennes artikel 8.

Perioden i artikel 5, stk. 6, i afgørelse 1999/468/EF, fastsættes til tre måneder.

3. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5a, stk. 1-4, og artikel 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. dennes artikel 8.

*Artikel 26***Gennemførelse**

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 15. juli 2010. De underretter straks Kommissionen herom.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

3. Medlemsstater uden havområder sætter kun de retsfor skrifter i kraft, der er nødvendige for at sikre overholdelsen af kravene i artikel 6 om regionalt samarbejde og artikel 7 om ansvarlige myndigheder.

Hvis sådanne retsfor skrifter allerede er i kraft i den nationale lovgivning, meddeler de pågældende medlemsstater Kommissionen teksten til disse retsfor skrifter.

*Artikel 27***Ikrafttræden**

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

*Artikel 28***Adressater**

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 17. juni 2008.

På Europa-Parlamentets vegne

H.-G. PÖTTERING

Formand

På Rådets vegne

J. LENARČIČ

Formand

BILAG I

Kvalitative deskriptorer til beskrivelse af en god miljøtilstand

(omhandlet i artikel 3, nr. 5), artikel 9, stk. 1 og 3, og artikel 24)

- 1) Biodiversiteten er opretholdt. Kvaliteten og forekomsten af habitater samt udbredelsen og tætheden af arter svarer til de fremherskende fysiografiske, geografiske og klimatiske forhold.
- 2) Ikke-hjemmehørende arter indført ved menneskelige aktiviteter ligger på niveauer, der ikke ændrer økosystemerne i negativ retning.
- 3) Populationerne af alle fiske- og skaldyrarter, der udnyttes erhvervmæssigt ligger inden for sikre biologiske grænser og udviser en alders- og størrelsesfordeling, der er betegnende for en sund bestand.
- 4) Alle elementer i havets fødenet, i den udstrækning de er kendt, er til stede og forekommer med normal tæthed og diversitet og på niveauer, som er i stand til at sikre en langvarig artstæthed og opretholdelse af arternes fulde reproduktionsevne.
- 5) Menneskeskabt eutrofiering er minimeret, navnlig de negative virkninger heraf, såsom tab af biodiversitet, forringelse af økosystemet, skadelige algeforekomster og iltmangel på vandbunden.
- 6) Havbundens integritet er på et niveau, der sikrer, at økosystemernes struktur og funktioner bevares, og at især bentiske økosystemer ikke påvirkes negativt.
- 7) Permanent ændring af de hydrografiske egenskaber påvirker ikke de marine økosystemer i negativ retning.
- 8) Koncentrationer af forurenende stoffer ligger på niveauer, der ikke medfører forureningsvirkninger.
- 9) Forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum overstiger ikke de niveauer, der er fastlagt i fællesskabslovgivningen eller andre relevante standarder.
- 10) Egenskaberne ved og mængderne af affald i havet skader ikke kyst- og havmiljøet.
- 11) Indførelsen af energi, herunder undervandsstøj, befinder sig på et niveau, der ikke påvirker havmiljøet i negativ retning.

For at beskrive en god miljøtilstand i en havregion eller subregion som omhandlet i artikel 9, stk. 1, skal medlemsstaterne tage hensyn til hver af de kvalitative deskriptorer, der er opført på listen i dette bilag, med henblik på at identificere de deskriptorer, der skal anvendes til at beskrive en god miljøtilstand for den pågældende havregion eller subregion. Hvis en medlemsstat mener, at det ikke er hensigtsmæssigt at anvende én eller flere af disse deskriptorer, forelægger den Kommissionen en begrundelse som led i underretningen i medfør af artikel 9, stk. 2.

*BILAG II***Ansvarlige myndigheder**

(omhandlet i artikel 7, stk. 1)

- 1) Den eller de ansvarlige myndigheders navn og adresse — den eller de udpegede ansvarlige myndigheders officielle navn og adresse.
  - 2) Den eller de ansvarlige myndigheders juridiske status — en kort beskrivelse af den eller de ansvarlige myndigheders juridiske status.
  - 3) Ansvarsområde — en kort beskrivelse af den eller de ansvarlige myndigheders juridiske og administrative ansvar og deres rolle i de pågældende havområder.
  - 4) Medlemskab — når den eller de ansvarlige myndigheder fungerer som koordineringsorgan for andre ansvarlige myndigheder, kræves der en liste over disse sammen med en sammenfatning af de institutionelle forbindelser, der er etableret for at sikre koordineringen.
  - 5) Regional eller subregional koordinering — der kræves en sammenfatning af de mekanismer, der er oprettet for at sikre koordineringen mellem de medlemsstater, hvis havområder ligger inden for samme havregion eller subregion.
-

BILAG III

Vejledende liste over karakteristika, miljøbelastninger og påvirkninger

(omhandlet i artikel 8, stk. 1, artikel 9, stk. 1 og 3, artikel 10, stk. 1, artikel 11, stk. 1, og artikel 24)

Tabel 1

Karakteristika

Fysiske og kemiske forhold	<ul style="list-style-type: none"> — Topografi og dybdemåling af havbunden — Temperaturforhold og isdække på års- og årstidsbasis, strømhastighed, upwelling, bølgeeksponering, blandingskarakteristika, turbiditet, opholdstid — Rumlig og tidsmæssig fordeling af salinitet — Rumlig og tidsmæssig fordeling af næringsstoffer (DIN, TN, DIP, TP, TOC) og ilt — pH- og pCO₂-profiler eller tilsvarende anvendt til måling af forsuren af havet
Habitattyper	<ul style="list-style-type: none"> — Fremherskende habitattype(r) i havbund og vandsøjle med en beskrivelse af de karakteristiske fysiske og kemiske forhold såsom dybde, vandtemperaturforhold, strømme og andre vandbevægelser, salinitet, havbundens struktur og lagssammensætning — Udpegning og kortlægning af særlige habitattyper, navnlig typer, der er anerkendt eller udpeget som værende af særlig videnskabelig interesse eller af interesse for den biologiske mangfoldighed i henhold til fællesskabslovgivningen (habitat- og fugledirektivet) eller internationale konventioner — Habitater i områder, der er væsentlige på grund af deres karakteristika, beliggenhed eller strategiske betydning. Dette kan omfatte områder, der er udsat for intense eller specifikke miljøbelastninger, eller områder, der bør have en specifik beskyttelsesordning.
Biologiske forhold	<ul style="list-style-type: none"> — En beskrivelse af de biologiske samfund, der er knyttet til de fremherskende habitater i havbund og vandsøjle. Dette omfatter oplysninger om planteplankton- og dyreplanktonsamfund, herunder arter samt sæsonbettinget og geografisk variabilitet — Oplysninger om dækfrøede planter, makroalger og bundens hvirvelløse fauna, herunder artssammensætning, biomasse og variabilitet på års- og årstidsbasis — Oplysninger om fiskebestandenes struktur, herunder deres tæthed, udbredelse og alders/størrelsesfordeling — En beskrivelse af populationsdynamikken, det naturlige og faktiske udbredelsesområde samt status for marine pattedyrarter og krybdyrarter, der forekommer i havregionen eller subregionen — En beskrivelse af populationsdynamikken, naturligt og faktisk udbredelsesområde samt status for havfuglearter, der forekommer i havregionen eller subregionen — En beskrivelse af populationsdynamikken, naturligt og faktisk udbredelsesmåde samt status for andre arter, der forekommer i havregionen eller subregionen og er omfattet af fællesskabslovgivning eller internationale aftaler — En opgørelse over tidsmæssig forekomst, tæthed og rumlig udbredelse af ikke-hjemmehørende, eksotiske arter, eller, hvor det er relevant, genetisk distinkte former af hjemmehørende arter, der findes i havregionen eller subregionen.
Andre forhold	<ul style="list-style-type: none"> — En beskrivelse af situationen med hensyn til kemikalier, herunder kemikalier, der giver anledning til bekymring, sedimentkontaminering, hot spots, sundhedsproblemer og kontaminering af biota (især biota bestemt til konsum) — En beskrivelse af andre forhold eller karakteristika, der er typiske eller specifikke for havregionen eller subregionen

Tabel 2

Miljøbelastninger og påvirkninger

Fysisk tab	<ul style="list-style-type: none"> — Tildækning (f.eks. med menneskeskabte strukturer eller ved klapning) — Befæstning (f.eks. med permanente anlæg)
Fysisk skade	<ul style="list-style-type: none"> — Ændringer i tilsiltning (f.eks. udløb fra rørledninger, øget afstrømning og opmudring/klapning) — Afskrabning (f.eks. påvirkning af havbunden ved erhvervsfiskeri, sejlads, opankring) — Selektiv udvinding (f.eks. ved udforskning og udnyttelse af levende og ikke-levende ressourcer på havbund og i undergrund)
Andre fysiske forstyrrelser	<ul style="list-style-type: none"> — Undervandsstøj (f.eks. fra skibsfart, akustisk undervandsudstyr) — Affald i havet
Indgreb i hydrologiske processer	<ul style="list-style-type: none"> — Væsentlige ændringer i temperaturforhold (f.eks. ved udløb fra kraftværker) — Væsentlige ændringer i salinitetsforhold (f.eks. ved faste anlæg, der hæmmer vandbevægelser, og vandindvinding)
Kontaminering med farlige stoffer	<ul style="list-style-type: none"> — Tilførsel af syntetiske forbindelser (f.eks. prioriterede stoffer, omhandlet i direktiv 2000/60/EF, der har betydning for havmiljøet, såsom pesticider, antibegroningsmidler, lægemidler, f.eks. ved tab fra diffuse kilder, forurening fra skibe, atmosfærisk deposition) og biologisk aktive stoffer — Tilførsel af ikke-syntetiske stoffer og forbindelser (f.eks. tungmetaller og kulbrinter, f.eks. ved forurening fra skibe, efterforskning efter og udnyttelse af olie, gas og mineraler, atmosfærisk deposition, tilførsel fra floder) — Tilførsel af radionuklider
Systematisk og/eller forsætlig udledning af stoffer	<ul style="list-style-type: none"> — Tilførsel af andre stoffer i fast, flydende eller luftformig tilstand som følge af en systematisk og/eller forsætlig udledning heraf i havmiljøet, som er tilladt i henhold til anden fællesskabslovgivning og/eller internationale konventioner
Tilsætning af næringsstoffer og organiske stoffer	<ul style="list-style-type: none"> — Tilførsler af gødningsstoffer og andre kvælstof- og fosforrige stoffer (f.eks. fra punktkilder, og diffuse kilder, herunder landbrug, akvakultur, atmosfærisk deposition) — Tilsætning af organisk materiale (f.eks. udledning fra kloakker, fiske- og skaldyrsopdræt og tilførsel fra floder)
Biologisk forstyrrelse	<ul style="list-style-type: none"> — Tilførsel af mikrobielle patogener — Indførelse af ikke-oprindelige arter og flytninger — Selektiv udtagning af arter, herunder tilfældige fangster af ikke-målarter (f.eks. ved erhvervs- og fritidsfiskeri)

BILAG IV

Vejledende lister over karakteristika, der skal tages hensyn til ved fastsættelse af miljømål

(omhandlet i artikel 10, stk. 1, og artikel 24)

- 1) Tilstrækkelig dækning af de elementer, der karakteriserer havområder henhørende under medlemsstaternes overhøjhed eller jurisdiktion inden for en havregion eller subregion.
- 2) Behov for a) ud fra definitionen af en god miljøtilstand at fastsætte mål, hvis opfyldelse resulterer i en ønsket tilstand, b) at fastsætte målbare mål og dertil knyttede indikatorer, der kan kontrolleres og vurderes, og c) at fastsætte operative mål, der refererer til konkrete gennemførelsesforanstaltninger med henblik på at understøtte opfyldelsen af målene.
- 3) Specifikation af den miljøtilstand, der skal opnås eller opretholdes, og formulering af denne tilstand i form af målbare egenskaber ved de elementer, der karakteriserer en medlemsstats havområder inden for en havregion eller subregion.
- 4) Målene skal være forenelige og ikke i modstrid med hinanden.
- 5) Specifikation af de ressourcer, der er nødvendige for at opfylde målene.
- 6) Formulering af mål og en tidsplan, herunder eventuelle midlertidige mål, for opfyldelsen af disse.
- 7) Specifikation af indikatorer, der kan benyttes til at overvåge fremskridt og støtte beslutningstagningen med henblik på målopfyldelsen.
- 8) Om nødvendigt specificeres referencepunkter (mål- og grænsereferencepunkter).
- 9) Behørig hensyntagen til økonomiske og sociale forhold i forbindelse med fastlæggelsen af mål.
- 10) Undersøgelse af den række miljømål med dertil knyttede indikatorer samt grænse- og målreferencepunkter, der er fastlagt i lyset af de i artikel 1 omhandlede generelle miljømål, med henblik på at vurdere, om opfyldelsen af målene vil føre til, at havområderne under en medlemsstats overhøjhed eller jurisdiktion inden for en havregion når den ønskede tilstand.
- 11) Overensstemmelse mellem miljømålene og de mål, som Fællesskabet og dets medlemsstater har forpligtet sig til at opfylde i henhold til relevante internationale og regionale aftaler, under anvendelse af de mål, der er mest relevante for den pågældende havregion eller subregion for at nå de miljømålsætninger, der er fastsat i artikel 1.
- 12) Efter fastsættelsen af miljømålene og indikatorerne bør de sammenholdes med de generelle miljømål, der er omhandlet i artikel 1, med henblik på at vurdere, om opfyldelsen af miljømålene vil føre til, at havområderne når den ønskede tilstand.

BILAG V

Overvågningsprogrammer

(omhandlet i artikel 11, stk. 1 og artikel 24)

- 1) Der må fremlægges oplysninger med henblik på en vurdering af miljøtilstanden af afstanden til og fremskridtene hen imod en god miljøtilstand i overensstemmelse med bilag III og med de kriterier og metodiske standarder, der skal defineres i henhold til artikel 9, stk. 3.
  - 2) Der må tilvejebringes oplysninger, som gør det muligt at udvælge egnede indikatorer for de miljømål, der er omhandlet i artikel 10.
  - 3) Det må sikres, at der tilvejebringes oplysninger, som gør det muligt at vurdere virkningerne af de i artikel 13 nævnte foranstaltninger.
  - 4) Konstateres der afvigelser fra den ønskede miljøtilstand, må der indføres aktiviteter, der gør det muligt at finde frem til årsagen til forringelsen og dermed til, hvilke afhjælpende foranstaltninger der eventuelt bør træffes for at vende tilbage til en god miljøtilstand.
  - 5) Der må fremlægges oplysninger om kemisk forurening i arter bestemt til konsum fra områder med erhvervsfiskeri.
  - 6) Der må indføres aktiviteter, der kan bekræfte, at de afhjælpende foranstaltninger resulterer i de ønskede ændringer og ikke i uønskede bivirkninger.
  - 7) Der må indsamles oplysninger på havregionsniveau eller subregionsniveau i overensstemmelse med artikel 4.
  - 8) Det må sikres, at fremgangsmåden ved vurdering og vurderingsmetoderne er indbyrdes sammenlignelige inden for og mellem havregioner og/eller subregioner.
  - 9) Der må udarbejdes tekniske specifikationer og standardovervågningsmetoder på fællesskabsplan for at gøre oplysningerne sammenlignelige.
  - 10) Der må så vidt muligt sikres overensstemmelse med eksisterende programmer udarbejdet på regionalt og internationalt niveau, så programmerne bliver sammenhængende og dobbeltarbejde undgås, under anvendelse af de retningslinjer for overvågning, der er mest relevante for den pågældende havregion eller subregion.
  - 11) Som en del af den indledende vurdering, jf. artikel 8, må der indføres en vurdering af væsentlige ændringer i miljøforholdene og om nødvendigt nye og opdukkende problemer.
  - 12) Som en del af den indledende vurdering, jf. artikel 8, må de i bilag II anførte relevante elementer, herunder deres naturlige variabilitet, medtages, og fremskridtene i retning af opfyldelsen af miljømålene fastsat i henhold til artikel 10, stk. 1, må i givet fald evalueres under anvendelse af de fastsatte indikatorer og deres grænse- eller målreferencepunkter.
-

BILAG VI

Indsatsprogrammer

(omhandlet i artikel 13, stk. 1 og artikel 24)

- 1) Kontrol med input: forvaltningsforanstaltninger, der har indflydelse på det tilladte niveau af menneskelig aktivitet.
  - 2) Kontrol med output: forvaltningsforanstaltninger, der har indflydelse på det tilladte niveau af forstyrrelser i en økosystemkomponent.
  - 3) Rumlig og tidsmæssig fordelingskontrol: forvaltningsforanstaltninger, der har indflydelse på, hvor og hvornår en aktivitet må finde sted.
  - 4) Foranstaltninger til koordinering af forvaltningen: redskaber, hvormed det sikres, at forvaltningen koordineres.
  - 5) Foranstaltninger til forbedring af sporingen af havforurening, hvor dette er muligt
  - 6) Økonomiske incitamenter: forvaltningsforanstaltninger, der giver brugerne af havøkosystemerne en økonomisk interesse i at agere på en måde, der bidrager til at opfylde målsætningen om en god miljøtilstand.
  - 7) Skadebegrænsnings- og genopretningsværktøjer: forvaltningsværktøjer, der fremmer genoprettelse af beskadigede komponenter af havøkosystemer.
  - 8) Kommunikation, inddragelse af interessenter og oplysning af offentligheden.
-